

1680

1. Boerhaave, Aulus, : De somno et somniferis mixtura
papaveris

1691.

1. Glud, Severinus : Compendii trigonometrici abstr.

tabula I.

- 1697 Worm, Constantinus : De capitis diminutione
1706.

Ramus, Johannes Jacobus : De ancilibus Roma-
norum.

1732.

1. 2. Horrebowius, Petrus : Astronomiae p. 1. 2.

1735

1. Anderssen, Johannes Petrus : De solidioribus N. G. II.
2. Buchwald, Johann, de : De gravitate debita
gestationis tempore excedente s. Winterna
3. Haier, Andreas : De eo, quod jure belli Geel
in minores

1740

1. Cold, Isaacus Ruders: De juramento purgatorio
2. Moellmannus, Bernhardus: Selecta juris Romani, feudalii et publici de gaubtinata, armandis et judiciis Westphalicis capita Rec. 1750

1744

1. Schesius, Christianus Lud.: Juris publici et privati convenientia et differentiae principes Rec. 1749
2. Schesius, Christianus Ludovicus: De ratione belli seu ut a Gallicis dici solet ratio de guerre en jure et moribus gentium 2 Bunde. 1747 u. 1749

1745

- Schesius, Christianus Ludovicus: De baccalaris ad l. 10 C. Justin. et l. 1. Inst. de vi publica. Accessit: Moellmannus, Bernh.: De certamine Frederici, Comitis Lix Oldenburgici cum Leone. Rec. 1744

1744

Suel, Fridericus Christianus : De profectione homines
retrahendi bona gentilitia in Norvegia

1764.

1. Horrebow, Christianus : De semite, quam in sole
descripsit venies per eundem hanc eundem die 6.
Iunii Ao. 1764.

2. Horrebow, Petrus : De transitu veneris per
discum solis.

1790.

1. Schlegel, Joh. Frid. Guil. : De Discrimine inter posses-
sionem bonae et male fidei ejusque effecta citati
secundum jura Romani principia.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

OLAI BORRICHII

SOMNO

SOMNIFERIS

CAUSIS

DISSERTATIO

DANIELEM PAULI

ANNO MDC LXXXII

318.
DISSERTATIO IVRIS PVBLICI VNIVERSALIS

DE

EO QVOD

IVRE BELLI

LICET

IN MINORES,

Vom

Recht des Krieges gegen die Minderjährige;

Quam

Ex præscripto foundationis Regiæ

Benigno totius Senatus Academici Examini subiicit

ANDREAS HOIER,

Iuris Vniuersalis atque Publici P. P. O.

Defendente

LVDOVICO DE HEMMER,

LL. AA. Magistro & Reg. Comm. Decano,

Ad D. Aug. c19 1735 xxxv.

In Auditorio Superiori. Horis a. m. solitis.

HAFNIAE,

Typis Regiæ Majestatis & Vniuersit. Typograph. Ioh. Georg. Höpfneri.

DISSELTATIO HART. FRIDRICH UNIVERSITÄT

NO. 1000

IVRE BELLA

ELIET

IN MINORES

ANNO 1784

ANDREAS HOFER

LUDOVICO DE HEMMER

HABITAT

Dispicienti mihi, qua de materia in prima atque inaugurali, quam a Sacratissima Regia Maiestate mihi clementissime demandata nova *Iuris Vniuersalis atque Publici* PROFESSIO abs me postulat, Disputatione in primis agerem, occurrit inter alias, quæ nostris temporibus disceptatæ sunt, nobiles Quæstiones illa illustrissima & maximi momenti: *Quid Iure belli contra Minores liceat?* Hanc igitur, cum & illi, quam publice profiteor, disciplinæ conuenientissima, & a paucis tractata, a nemine autem, quam sciam, rite, & vt meretur, pertractata sit, eo minus dubitavi in istis noui mei officii primitiis examinare, quo certior sum, nostris his temporibus haud indignam aut importunam fore hanc disquisitionem.

A

I. Ante-

I.

ANtequam autem ad rem ipsam accedo, ante omnia necessarium videtur explicare, tum: quidnam sit *Ius belli*, de quo hic agitur? tum: quinam nobis dicantur *Minores*?

II.

Ius belli est illa pars iuris vniuersalis, quæ officia belligerantium ex dictamine rectæ rationis definit. Et cum totum, quod natura nos colere iubet, *Ius vniuersale* nullas alias habeat aut admittat leges, quam quas sana ratio ad nostram humanæque societatis conseruationem necessarias iudicat; in aprico est, vagari extra oleas, qui fundamenta huius iuris vel Romanis vel aliarum gentium scitis aut moribus superstruxerunt. Quæ forte ad illustranda iurisprudentiæ vniuersalis decreta non male adhibentur, nequaquam autem ad ea confirmanda. Non magis quam exempla præteriti æui, quæ docere possunt, quid celebratissimi forte populi aut viri olim fecerint aut iudicauerint, non item, id iuste atque honeste factum esse, euincunt.

III.

Deinceps, quum omne *Ius*, quo humanum regitur genus, duplex sit: aliud *Perfectum*, quo ita obligamur, vt saluis legibus aliter agere non liceat; aliud *Imperfectum*, quod quidem omnes & semper sequi non oportet, sed quo tamen licet vtī; belli quoque *Iura* eodem modo sunt distincta. Alia enim belli officia *præcepta* sunt, vt hosti resistere, ciuibus succurrere, strenue pugna-

pugnare, victoria uti ad pacem hosti extorquendam, &c. Alia rursus tantum *permissa* habentur; cuiusmodi: hostem, ubicunque repereris, occidere, hostium rapinis & incendiis vastare, captiuos ad publica opera adigere. Et huius quidem *imperfecti Iuris*, quod *permissuum* nonnulli dixerunt, iterum duplex est classis. Alia enim in bello ita permittuntur, ut solam habeant *impunitatem*, cuiusmodi sunt cædes, incendia, aliaque absque Imperatoris iussu in hostes patrata; alia autem non impune modo committuntur, sed iudiciorum quoque gaudent tutela, prout hostium bona & corpora sibi rapere, vendere, aut in suos vertere usus. Quæ quidem utraque in bello non sunt mandata, licent tamen, sed diuerso plane modo. Cum multa, quæ in iudiciis non probantur, neque tamen corriguntur, ad *Licentiam militarem* pertineant, cui honestissimum *Iuris* nomen ægre videtur *conuenire*; etiam si inevitabilis in bello necessitas & Imperatores coegerit ad hanc licentiam *conuiuere*, & Iurisprudentiæ Doctores imperfectum hoc Ius etiam ad eiusmodi facinora extendere, quæ in bellicis iudiciis haud facile aut corrigi possunt aut prohiberi.

IV.

Belli itaque Iura, ex quibus quid in *hostes minores* liceat, hoc loco erit statuendum, omnia complectuntur *uniuersalis Iurisprudentiæ* præcepta, quæ officia *Iuris perfecti & imperfecti* ad actiones belligerantium ita applicent, ut, quid facere in hostem oporteat, quid denique liceat & in iudiciis probetur, præscribant. Ne

quaquam autem quid *Licentia bellica* subinde adferat, aut moribus belligerantium, cum mutari sine maioris mali metu nequeat, non puniatur. Quam ultimam *Juris bellici* significationem, ut laxam nimis, & a sobria *Juris Philosophia* alienam, hac quidem in *Dissertatione* excludimus.

V.

Minores Iure consultis sunt, quotquot maturam & legitimam ætatem nondum atigerunt; adeoque in hoc lubrico ætatis non *Præceptore* modo, sed *Custode* & *Reflo-*
re opus habent, ut *Romanorum* olim sui temporis *πολι-*
τιώτατ Plinius a) scite dixit.

VI.

Est scilicet intervallum aliquod inter *Infantiam*, in qua mortales omnis consilii, rationis, roborisque tam animi quam corporis plane inopes nec velle possunt nec iudicare; & *Iustam ætatem*, quæ pleno mentis & corporis vigore atque ratione iam confirmata gaudet, adeoque sibi consulere, recte iudicare, & constanter velle potest. Quod cum *Minor ætas* inter infantiam & legitimam ætatem constituta ob iudicii adhuc vacillantis imbecillitatem, voluntatis inconstantiam, & defectum necessariæ aut cognitionis aut experientiæ non valeat, omniam fere gentium modernis legibus præcipiti & lubricæ huius ætatis facilitati ita succurritur, ut *Civi Minori* nihil, quod ab ipso etiam gestum sit, debeat esse detrimento.

VII.

a) lib. 3. ep. 3.

VII.

Id quidem ita se habere iure omnium fere gentium statuario, nemo iuerit inficias. Conueniunt in hoc, quotquot notæ sunt, scriptæ per Europam leges, vt ante certam & publice præscriptam ætatem nemo suarum rerum sine Tutore, aut saltem Curatore pleno iuris effectu arbiter habeatur. Etiam si in definiendis huius *minoris ætatis* terminis incredibiliter a se invicem discedant. Græcia olim ad vicesimum annum tutelas ephebis continuari voluit, hoc autem anno finito illos in *Ληξιαρχικόν* siue album ciuium retulit; forte probatos ante, quid de eorum iudicio, vbi sui iuris facti fuerint, sit sperandum. Vnde *δοκιμαδέντες* videntur esse dicti. Finita enim tutela statim adolescentes siue *Μεζανες δοκιμαδέντες* suo relinquebantur arbitrio. Adeoque nullum *Curatorum* apud Græcos apparet vestigium, vt Theophilus, Græcus Institutionum Paraphrastes, Latinum quoque *νεπαρώρων* nomen retinuerit, deficiente, quod rem exprimat, Græco vocabulo.

VIII.

Apud Romanos initia pubertatis & fines tutelæ fere incerta erant ante *Iulianum*, vt dudum a Ictis est obseruatum *b)*; sed istius Imperatoris auctoritate ad exitum anni decimi quarti sunt adstricta. Finiebatur autem pubertas sub initiis Romanæ reipublicæ antiquo

A 3 iure

b) Conferatur hic *Perillus*, siue a *Ludewig* de ætate legitima puerum & Maiorum cap. I. cuius hic vestigia legere non erubescimus.

iure cum anno decimo septimo, vt vel ex solo Seruui Tullii instituto apparet, quod ex antiquissimo auctore *Tuberone A. Gellius c)* seruauit. Deinde non nisi post decimum octauum annum finitum & Iudicis fungi officio licebat, & adoptare. Denique ad vicesimum quintum vsque Curatore opus erat, si quidem rite & cum stabili iuris effectu agere deberent Minores. Hoc anno finito non amplius dabatur regressus aut restitutio, qua alias *Minor* ex Romanorum moribus legibusque gaudebat.

IX.

Antiquissimis Germanorum moribus legitimam ætatem vicesimo anno fuisse definitam, ex instituto, quem ante laudauimus, *Perillustri Ludewig d)*, docere voluit; etiamsi recentioribus temporibus cura minorum veteribus ignota nonnullis in locis ad Romanorum exemplum vsque ad vicesimi quinti anni finem sit recepta. Sed magna hic obseruatur & populorum Germaniæ & temporum variatio. *Salicis* certe *legibus* (quas cum antiquissimis nostri Septentrionis moribus mirabiliter conspirare, alibi forte docebimus) nihil de *Cura Minorum*, neque de Tutela post pubertatem constat esse præscriptum. Videtur potius Francorum nostrorumq; olim Maiorum iudicium naturæ sequutum leges ita definiisse, oportere quemlibet post duodecimum annum bene aut male a se gestorum præmiis aut pœnis

c) lib. X. cap. 28.

d) l. c. cap. 3.

penis frui. Ita enim Salica lex Tit. 28. art. 6. *Si quis puer infra duodecim annorum aliquam culpam commiserit, fredus c) ei non requiratur.* Eundem annum definit antiquissimum Iuris Lubecensis exemplar, quod Consules Lubecenses Seculo XIII, imperante in nostra Dania *Abele* Rege, in usum civium Tunderensium, exscribi iusserunt, & adhucdum in Tabulariis inclytæ huius civitatis adservatur. Ita enim habet sub titulo: *De rixa puerorum: Si duo pueri infra duodecim annos existentes ad inuicem usque ad effusionem sanguinis laeserint, advocatus hoc iudicare non tenetur, nec aliquam inde percipiet compositionem.* Antiquissimæ quidem Anglorum Regis *Inae* leges (ex Anglo-Saxonis institutis sine dubio defuntæ) seculo VIII. ineunte latæ *f)* paulo altius ascendunt, & puerum decem annorum furti reum punire permittunt: *Tyn Wintre cnigbt ma be on Deafthe gemira.* Sed *Adelstani* Regis duo post secula *g)* promulgatæ constitutiones actionem furti non nisi in XII. annos egressum (*ofer twelf Winterne*) concedunt. Cimbricæ denique leges a *Waldemaro II.* tria exinde secula publicatæ hanc impunitatem impuberum ad decimum quartum usque annum prorogauerunt. Ita enim Codex membranaceus antiquissimus, *h)* quem

Flens-

- e)* *Fredus*, i. e. *Fred.* *Securitas.* Vox forensis, in nostris adhuc legibus vtitatissima.
- f)* *Guil. Lambardi* *Archaionomia* de priscis Anglor. Legib. fol. m. 3. cap. 7.
- g)* *Ibid.* fol. m. 59. cap. I.
- h)* Quem vel ea de causa promulgationi legum ætate proximam

Flensburgensis Curia inter rariora veteris æui monumentis adseruat, sub titulo: Um Wathæ Giærning, (qui nunc est lib. II. cap. 50.) æn ær hin, der til Bloth withæ gortæ, ællær helghæ brot, minnæ æn fûrghærtan Wintaer gamael, botæ with hin, ther han brot with, oc æj with Kunung, oc æj with Bisfop, utæn for Wandra-penæ. Quo in loco cum recentiores & manuscripti & impressi Codices legant: XV. Wintaer, non parum videtur probabile, mutationem hanc non tam delibe-rato consilio esse introductam, quam sphalma subesse, antiquissimum tamen & primo errore scribæ pro XIV scribentis XV natum, postea autem in pleraque exem-plaria diffusum; quæ signis, non autem integris vocabu-lis, ut noster Codex, numeros annorum expresserunt.

X.

Cum Cimbricis legibus certo modo hic conspirant statuta Hamburgensia, Nordstrandensia antiqua, & de-nique Fridericostadense, quæ adolescentem 14. anno-rum iam in ciuilibus testem admittunt; etiamsi iisdem legibus in Criminalibus nemo ante vicesimum annum ad testimonium dicendum habilis iudicetur. Quod contra nullo habito æctionis discrimine Iure Ditmarsi-co & Eiderostadiensi ante decimum octauum, Fresico autem boreali 2) ante vicesimum quintum plane an-num

ximum esse suspicor, quod distinctionem legis in li-bros & capitum numeros nesciat, quæ procul dubio recentiori demum æuo videtur esse orta. Calamus etiam est seculi decimi tertii.

2) Der Fresschen, Harden Gerichts Ordn. von 1559. art. 2.

num non permittitur. Porro bona immobilia vende-
re aut donare antiquo Iure Iutico *k)* vel Lubecensi *l)*
non licuit ante decimum octauum annum exactum.
Quæ videtur sequenti medio æuo receptis Daniae no-
stræ moribus iusta fuisse ætas, in qua quemlibet non
suis modo rebus consulere, sed fratris quoque pupilli
tutorem agere iusserunt leges Iuticæ lib. I. cap. 25. om-
han er fuldbøyen. Nisi forte malueris, adultam, de qua
hic locus agit, ætatem medio hoc æuo nondum fuisse
ad certos annos adstrictam, sed iudicis aut propinquo-
rum arbitrio ex animi corporisque robore definien-
dam. Id quod priscis Germaniæ populis ita in more
fuisse vero simile fecit *Illustris Ludewig*. Longobardica
denique Iura itidem post octodecim annos quemlibet
suarum rerum arbitrium æque ac nostra Septentriona-
lia constituerunt, & ad militiam atque beneficia milita-
ria aptum declarauerunt. Quod vt alia plura Longo-
bardicarum consuetudinum capite apprime nostris o-
lim institutis congruit.

XI.

Canonico Iure, cuius diuinam auctoritatem non
minus ac æquitatem Pontificii Doctores iactant, &
quod Ictorum inter Protestantes etiam scholæ passim
adhuc in multis sequuntur, non minus variant tempo-
ra, quibus vel infans vel minor ætas finiatur. In matri-
B mo.

k) lib. I. cap. 36.

l) Antiquum Iuris Lubecensis exemplar Tunderense:
*Nullus puer infra 18. annos existens bona sua cuiquam dare
poterit sine consensu & voluntate heredum suorum . . .
aut Consulum.*

monii enim Sacramento ex illius placitis ineundo nullam fere ætatis rationem habent huius Iuris Doctores. Quod constat in Romana secta legitime contrahi inter Principes in prima fere infantia constitutos; vti ex multis & illustrissimis nostri etiam temporis exemplis elucescit. Monasticam porro vitam, vt & Minores, quos vocant, ordines Ostiariorum, Exorcistarum, Lectorum & Acolutorum, nec non Canonicatus permittunt vix primam infantiam egressis; Subdiaconi autem gradum non nisi octodecim annorum iuuenibus, Diaconi viginti, Presbyteri denique viginti quinque annos natis. Ita tamen, vt Papa, in cuius pectoris scrinio fons Iuris, tanquam olim Moysi tabulæ in Sanctuario, ex Romanæ sedis Doctrina seruetur, pro arbitrio hæc tempora contrahere possit, & pro quibus visum fuerit, contra hæc diuina alias Iura dispensare.

XII.

Hæc, quæ adduximus, exempla Legum, in primis antiquiorum nostri quoque Septentrionis, abunde demonstrant, quod supra indigitauimus, quam varia sit atque multiplex Iuris scripti in definienda legitima ætate discrepantia, & quantopere in regundis Minoris ætatis sinibus fluctuent diuersorum temporum & populorum leges. Vtpote subnixæ, hac quidem in materia, solo legislatorum arbitrio, nequaquam autem stabili & immota iusti & æqui ratione, quam innata nobis norma subministret.

XIII.

Antequam autem hoc paulo clarius exponam, lubet

bet adhuc paucas addere Iuris inprimis vulgo dicti
 communis doctrines de Minorum Iuribus, quæ non
 plane nullius in hac controuersia vsus esse videntur.
 A Minoribus acta, nisi consensu Curatoris roborentur,
 non valere isto non magis quam nostro Iure, certissi-
 mum est. Valet tamen hoc in casu exceptio: Si quid e-
 gerit in illa arte, quam profitetur, & cuius præcipue de-
 bet esse gnarus. Quo etiam dispositio lib. III. c. 17. art.
 35. Codicis Christianei videtur pertinere. Si quid ita-
 que Minor ex Curatoris consilio egerit, nostro iure ra-
 tum est; Romano Germanico autem gaudet beneficio
 Restitutionis, ita tamen, si captum se doceat, & læsio-
 nem non modicam demonstrat. Sunt tamen & hic con-
 ditiones, quæ Minorem, quantum vis læsum, ab hoc be-
 neficio repellunt, inprimis si dolose se Maiorem dixerit
m), aut si iuramento rem gestam confirmauerit *n)*;
 quo pacto etiam, quæ sine Curatore egit, ita immota
 esse iudicantur, vt Minor iuramento ita se obstringens
 ex mente Ictorum Maior dicatur. Porro non resti-
 tuitur Minor aduersus Minorem aut æque priuilegia-
 tum *o)*; nec in Processu summarissimo seu possesso-
 rio valet Minorennitas *p)*; neque prohibet, quo mi-
 nus ob debitum reus possit incarcerari *q)*. Illud et-
 iam

B 2

- m)* L. 2. C. Tit. 43. Si Minor Maiorem se dixerit.
n) L. 2. C. Tit. 28. Si aduersus venditionem. Et ibid.
 Authentica Friderici. Adde *Menoch. Consil. MCII.*
 No. 73. 74. *Strykii Diff. T. IV. Diff. 25. cap. 5. No. 8. 9.*
o) *Menoch. Consil. 1048. No. 17.*
p) *Strykii Diff. Halens. T. II. p. m. 891. 892.*
q) *Id. Diff. T. I. Disp. 4. c. 2. No. 6. 7. 8.*

iam quam maxime est notandum, quod communi Iurisperitorum suffragio omnem Restitutionis spem extinguit, vtrum pupillus aut Minor, postquam Maior est factus, rem a tutore vel a se ipso, cum vel sine Curatore, gestam habuerit ratam, atque sciens comprobauerit.

r). Neque a iuramento in primis fidelitatis præstando excluditur Minor, etiamsi ad illud non cogatur inuitus.

s). Denique in delictis incarcerari & puniri potest Minor, etiamsi miseratio ætatis iudicem ad mitiorem pœnam soleat inducere. In quibus tamen omnibus multum arbitrio iudicis relinquitur, ex re ipsa definituro, siue Reus maturescens rationis, vel eius malitiæ, quæ suppleat ætatem.

XIV.

Duplex scilicet, si in omnium harum Constitucionum causas & rationes inquiremus, legislatorum fuit intentio, ne quid detrimenti caperet respublica, vel facinoribus Minorum, si omnia scelera impune patrant: vel intempestiua tot ciuium miseria; in quam plerique in minori ætate constituti ex consilii inopia, cupiditatum intemperie, & aliorum astutia capti facile præcipites abeunt, nisi lubricæ huic aut pueritiæ aut pubertati vel dato Rectore vel iniectis aliorum auiditati frenis prospiceretur. Ad vtrumq; scopum tendunt omnes omni-

r) L. 2. Tit. 46. C. Si Maior factus rat. hab. Item L. 5. Tit. 74. C. Si Maior factus alienationem. Et ad vtrumque Commentatores & Doctores passim.

s) *Stryk. Disp. Halens. T. II. p. 451.*

t) *Id. Disp. T. I. Disp. 2. c. 2. No. 12.*

omnium gentium Leges, quantumuis diuerfis subinde
 viis incedant. Has enim Naturæ Lex non præscripsit,
 sed Legislatorum reliquit arbitrio; etiamfi finem
 ipsum, nempe securitatem & Minorum ab aliis conci-
 vibus, & Reipublicæ a Minoribus maximopere com-
 menderet. Quod postremum cum animaduertissent
 Icti, accidit illis olim in hac quoque doctrina, quod in
 nonnullis aliis, vt illa, quæ Statutaria Iura ad Ius Natu-
 ræ addiderunt, cum ipsis æternæ huius legis regulis
 confuderint, adeoque Romani aut Canonici Iuris præ-
 cepta in Iuris vniuersalis Disciplinam intulerint; vni-
 verso mortalium generi tanquam euidentissima com-
 munis rationis dictamina tantum non obtrudentes;
 quicquid Roma antiqua vel noua per Imperatores aut
 Pontifices statuit obseruandum. Hinc enatus est inter
 alios illustis error de Minoribus quocunq; modo læ-
 sis etiam ex naturæ lege restituendis, quæ nostris tem-
 poribus nonnulli in publicis maximi momenti contro-
 uersis tanquam inuictam veritatem & immotum fun-
 damentum suorum Principum Prætensionibus confi-
 denter satis substrauerunt. Quam recte & ad sanæ ra-
 tionis amissum, iam ibimus examinatum.

XV.

Ante omnia autem disquirendum est: *Sintne omni-
 no in Iuris Naturalis disciplina Minores?* Quod fidenter ne-
 go. Neque enim hac lege certi & stabiles vel infantia
 vel pubertatis vel denique perfectæ & iustæ iuuentutis
 anni possunt definiri, qui termini potius ex signis pu-
 bertatis, ex animi corporisque viribus, denique ex in-
 diciis

diciis rationis vel elucescentis, vel confirmatæ citius tardiusue se exferentibus, secundum naturæ leges sunt prorogandi aut contrahendi. Vti celeberrimi huius disciplinæ Doctores *Grotius u)*, *Pufendorfius m)*, *Thomasius x)*, & quotquot in hoc stadio decurrerunt, fatentur. Nec dubium est, differentiam inter *Tutelam pupillorum* & *Curam Minorum*, obseruante cum illis *Huvero y)*, æque ac *Restituciones Minorum in integrum* esse mera Iuris Romani figmenta, quibus, bene monente illustri *Griebnero z)*, *negotia, quæ valida sunt, rescindi non debent, quæ nulla sunt, ad ea euerrenda hoc non opus est præsidio*. Iam cum in his tota de Minorum ætate & iuribus doctrina communis Iuris contineatur, facile conficitur, illam ab vniuersali Iurisprudencia exulare.

XVI.

Porro cum solus rationis vsus & corporis robur sufficiat ad rem familiarem bene curandam; ex his quoque solus naturali iure iudicabitur, quis pro adulto sit habendus? in quacunque demum sit ætate. Cum mente vel corpore adhuc imbecilles inter impuberes & pueros vicissim numerandi sint, etiam si 12 aut 14 annos dudum superauerint. Hi sunt, quos nonnulli vni-

ver.

u) de I. B. & P. L. II. c. II. §. 5

w) de I. N. & G. lib. III. c. 6. §. 5.

x) Iurispr. diu. L. II. c. 7. §. 36.

y) de Iure Ciuit. L. II. Sect. I. c. 5. §. 46.

z) in Principiis Iuris naturalis (egregio, me Iudice, libello) lib. I. c. 7. p. 92. No. 4.

verfalis Iuris Doctores subinde *Minores* appellauerunt; vfi vocabulo in fenfu paullo latiori, quo antiquiores in primis Icti infantes quoque atque impuberes hoc nomine funt complexi. Horum in *Ciuili* focietate curam quouis modo habere iubet *Ius ciuicaris vniuerfale*, vti fupra §. 14. eft indicatum. Sed de ifta *Iuris naturalis* parte hoc quidem loco non differimus.

XVII.

Longe enim alia eft ratio præceptorum, quæ *Naturalem statum* refpiciunt, fiue *pacatum* illum fingamus, fiue *bellicum*. In vtroque enim fieri non potefi, vt quis pro *Minore* habeatur; longe minus, vt *Minorum* cura hominibus in hoc ftatu conftituti ftrictò naturæ iure incumbat. A primis humani generis originibus *naturalis* eiusmodi *ftatus* nec efle potuit, nifi inter *perfonas* liberas vtrinq;e, fibi inuicem æquales, & nec beneficio neque iniuria cognitæ aut deuinctæ; neque alia agnofcere iura aut officia præter fui fuorumque commodorum conferuationem & perpetuitatem. Siue iam *finguli* homines, feu integre *focietates*, *republicæ*, *imperia* eorumque *Rectores* eiusmodi dicantur *perfonæ naturales* aut *morales*, iuribus iisdem gaudebunt, neque vnquam pro *Minoribus* poterunt haberi. *Singuli* enim fi fortuito aliquo cafu (quæ tamen rariffima *naturalis* ftatus erunt exempla) v. gr. per naufragia in infulam non habitatam conueniant, vbi æquali viuant libertate & independentia, fieri non potefi, quin fint adulti. Sin autem fimul eo appellant infantes aut pueri, itidem nullo vinculo vel focietatis
cujus-

cuiuscunque adultis coniuncti, stricto naturæ iure isti non tenentur illis succurrere; Quod si tamen humanitatis officiis obsequentes faciunt, transeunt statim eiusmodi infantes aut pueri in familiam aut societatem succurrentium, & fruuntur adeo iuribus non naturalis libertatis, sed coniunctionis vel herilis vel ciuilis, quæ priori libertatis statui successit. De integris Societatibus earumque Rectoribus adhuc magis est indubium, quantumuis Rex aut Princeps ipse sit *Minor*, eum tamen ut caput suæ reipublicæ vna cum illa spectatum non posse ab aliis liberis statibus pro *Minori* haberi.

XVIII.

Neque est, quod quis mihi obiiciat omnium prope modum imperiorum exempla, quorum Imperantes vsque ad certam ætatem *Minores* & tutelæ subiecti sint. Vti de Regibus Daniæ, Galliæ, atque Lusitaniæ constat, illos post decimum tertium annum finitum esse Maiores, & regna absque tutoribus administrare; Imperatores Romano-Germanicos & Sueciæ Reges (si Caroli XII. exemplum prætereas,) post decimum septimum. Istæ enim domesticæ tantum sunt constitutiones fundamentalibus regnorum legibus fere ad eam maiorem & Principum ipsorum & populorum securitatem introductæ; quæ tamen negotia cum aliis Principibus aut Rebus publicis tractanda non attingunt. Sic nemini ignotum esse potest, Ludouicum XV. Galliarum Regem vsque ad 1723. fuisse sub tutela Philippi Aurelianiensis Ducis pupillum, quo tamen tempore eius nomine & bellum in Hispaniæ Regem motum, & Quadruplex cum

cum Imperatore, Rege Magnae Britanniae & Generalibus Belgii Statibus pactum foedus, & pax denuo cum Hispania firmata est. Apertissimo exemplo, Regem domi Pupillum foris in publicis sui regni cum aliis negotiis semper haberi Maiorem.

XIX.

Cum itaque in *Naturali* statu nemo habeatur *Minor*, longe magis ignorabit hic status *Minores*, quando non *pacatus* amplius, sed in *bellum* deuolutus est. Adeoque ante omnia notandum est, Ius belli nullum nec habere nec admittere respectum *Minorum*, sed absque villo vel *ætatis* vel *auctoritatis* discrimine, quotquot inter hostes sunt, iure belli persequi.

XX.

Itaque quæcunque licent in hostem, licebunt etiam in hostem *Minorem*. Ita tamen, vt nunquam negligatur nec *finis belli*, qui bellicis actionibus modum dare debet, neque *diuersa Minorum* aut puerorum *conditio*, quæ ipsis etiam victoribus ita & non aliter agendi fere imponit necessitatem.

XXI.

De belli *Iustitia* hic non loquor, sed de iuste belligerantium *Intentione*, bellique fine, ob quem geritur. Iustitiam enim belli vel plenam & tum ratione causæ tum modi perfectam, vel succedaneam, in hostem non iniusta quidem ex causa iniusto tamen modo bellantem, in omni disputatione de licitis aut iustis belli actionibus oportet præsupponere. Quis enim in bello per se iniusto quicquam in hostem licere, hoc est, iuste fieri, autumer?

C

XXII.

XXII.

Sed ex *sine* belli & scopo, ad quem obtinendum arma sumuntur, definiendum est, quantum in hostes liceat, etiam *Impuberes & Minores*. Ita in *deleteris* bellis (cuiusmodi saltem *Israehitarum* in *Cananæos* fuisse constat, & quo nescio an nostro ævo ullum aliud recte queat referri, præter *seruilia* forte illa *Americana* in *perduelles seruos Nigriticos*) non licet modo, sed necesse est omnes, infantes quoque, necare, donec eo usque deletum sit gentis hostilis nomen, ut nihil in posterum ab illius progenie quocunque modo sit pertimescendum. Id quod si in alio bello fiat, vel truculentia nomen meretur vel pertinet ad *licentiam militarem*, quam a nobis hac in *Dissertatione* non laudari, supra iam monuimus.

XXIII.

Porro, quicquid ad finem belli obtinendum necessarium est, id etiam in hostem quantumvis Minorem licebit. Itaque *Minorum* licite rapiuntur bona, pecunia, frumenta, ubi exercitus illis habet opus, aut hostis alias his opibus contra nos posset abuti. Capere etiam licet & abducere hostium infantes liberosue, ubi vel nostra securitas id poscit, vel belli exitus hoc modo anticipari, aut commune nostræ reipublicæ bonum insigniter iuuari potest; denique, quicquid vel salus nostra vel publica securitas postulat, aut ad pacem vel accelerandam vel eo constantius stabiliendam facere potest, id omne ex belli iure in hostem ut *Minorem* recte & absque iniuria fieri non potest modo, sed debet etiam;

etiam; cum salus nostra & pax firma atque stabilis tanquam vnicus bellorum omnium finis legitimus alio modo difficulter possit obtineri.

XXIV.

Quodsi iam ad *Minores* ipsos respicimus, pro vario illorum statu varia quoque in illos valent belli lura. Aliter enim statuendum est de *privatis*, aliter autem de *Principibus* ipsis. Rursus *infantibus*, qui nullo modo nocere possunt, fauentia magis sunt rationis bellicæ præcepta, quam *adultioribus*, qui vix etiam puberes illa tamen subinde sunt vel malitia vel virium rationisque præcocitate, vt hostem iuuare queant, aut nobis inferre damna. De quibus paulo distinctius erit dicendum.

XXV.

De *Subditis* hostium primo loco videbimus. In hos tantum licet, quantum ad hostium vel robur eneruandum vel animum frangendum & ad iustiorum modum redigendum, vel ad nostra denique damna sarcinenda, bellique necessarias impensas refundendas est necessarium. Nulla hic ætatis est differentia, sed vnice eius, quem inter hostes obtinent, loci. *Subditi privati*, qui nec consiliorum sunt participes nec armorum, possunt tamen opibus operisque & hostem iuuare & nobis obesse. Itaque ab illis licet tributa, frumenta, iumenta & operas exigere, aut plane illorum bona rapere & personas abducere, siquidem belli ratio id requirit. Licet illorum domicilia incendere, agros vastare, vinea & syluas cædere; siquidem eiusmodi vastitate

fitate ad retundendum hostium in nos impetum opus sit. Et in istis casibus nulla est dubitatio, quin *Minores* aut *infantes* etiam communi subditorum sorte contineantur.

XXVI.

Illud autem non ita videtur esse luculentum, vtrum *Minores inermes* in bellorum æstu recte trucidentur? Distinguendum hic videtur inter bella *communio*, quæ iusta & moderata pace tuto finiuntur; & *deleteria*, quorum finis est, securitatem populi per plenam hostilis gentis extirpationem querere; cum certissimum sit, nullam cum illa pacem sine præsentissimo nostro discrimine posse iniri. In his supra §. 22. dictum est posse citra culpam quosuis, *infantes* etiam, cædi, donec ad incitas redacta sit sacra eiusmodi natio. Sed in communibus bellis non item. Quicquid enim huius generis in urbibus per impetum captis, aut contra rusticorum insidiantium familias subinde fieri consuevit, id omne ad licentiam militarem pertinet, & nostro ævo inter moratiores Europæ gentes laudatissima Principum & Ducum prudentia vix amplius locum habet.

XXVII.

Neque Iure *Repressaliorum* quemquam, nedum *Minorem* & *infantes*, occidi posse, communis est Doctorum consensus. Ad quam rem hic nihil addo, cum *Repressalia* non pertineant proprie ad Iura belli, sed ad media, quibus absque bello ius nostrum eo consilio persequimur, vt bellum ipsum evitetur. Sed alia est disputatio, utrum *Talionis iure* liceat hostes *inermes*, *Minores*, *infan-*

infantes, feminas, Sacerdotes &c. in flagrante iam bello, & post cœptas ab hoste eiusmodi crudelitates trucidare? Videtur equidem *Grotius* hic hæsitare, & nec a) *Talionis* nomen admittere, neque omnino cædes puerorum, b) aut aliorum imbellium pro in bello licitis habere. Sed in utroque licebit ab eo dissentire. Nam *Talionem* iuste locum habere, non modo in eosdem, qui peccauerunt, homines, sed in populum quoque vel rem publicam, quæ reos eiusmodi excessuum fouet & protegit, tamquam in personam moralem, cui commissum ab vno vel alio membro crimen inhæret, iam dudum a *Zieglero* c) & aliis bene est obseruatum. Et quanquam facile *Grotio* consentiamus, virtutis esse & naturæ legibus magis conforme, seruare hostem, inprimis innocentem, quam occidere; Id tamen rursus vel ex ipsius præceptis patet, non solum licere hostem vbicunque in hostico impune interficere d), quod hoc loco non vrgeo; sed illud maxime, nihil in hostem efferum & crudeliter grassantem non licere, quod ad nos nostrosque ab eius furore tuendos facere, aut ipsum ad maiorem humanitatem redigere potis sit. Imo oportere potius extrema quæque in eiusmodi bellis adhiberi media, quibus effici possit, vt aduersarium suæ crudelitatis bellicue inhumaniter gesti pœniteat.

C 3

XXVIII.

a) I. B. & P. lib. III. c. 4. §. 13.

b) Id. lib. III. c. 11. §. 9.

c) *Ziegler. ad Gros. l. III. c. 4. §. 13.*

d) l. c. c. 4. toto.

XXVIII.

De illis *Minoribus*, qui arma reapse gerunt, aut inter pugnantes reperiuntur, seu insidiis variisque aliis modis hostibus suppetias nobis exitium adferre laborant, nemo est, qui eos eodem, quo alios milites, loco haberi, capi, & occidi posse, neget. Arma hic & nobis nocendi animus spectandus est, non anni. Hoc maxime seculo, ex quo nitrati pulveris vsus inualuit, cuius ope fortissimus quisquis nullo negotio a puero potest prosterni, præcipue in regionibus montanis & siluosis ad insidias aptis. Vnde bellici Iuris legibus omnino conforme est, quod necessitas in huiusmodi locis beligerantes coëgit, omnes hostium subditos, pueros etiam, qui cum armis in siluis aut montium angustiis reperiuntur, tanquam latrones & infidiatores (Schnapshâne) extirpare, & si viui capiuntur, suspendio aut alio supplicio afficere. Quod tamen supplicium non pro vera pœna habeo, sed iure belli, quo hostem quovis modo occidere licet, fieri existimo; cum eiusmodi subditi plerumque iussu legitimi Principis ad patriam defendendam arma capiant, adeoque nihil pœna dignum agant; neque ab hoste, cui nullum in eos iustum est imperium, rite puniri possint.

XXIX.

Nascitur hinc alia Quæstio: *Liceatne subditis hostis crudelissima minari supplicia excidiumque non MINORVM modo sed infantum quoque lactentium; nisi hostis mox ab armis discedat, aut vrbs obfessa statim faciat deditionem,*
 &c.

& si quidem id liceat: *qua specie persona inermes, imbelles, infantes, feminae, pueri, quorum arbitrio arma nec sumuntur nec ponuntur, luere debeant Ducis praesidiue peruicaciam?* Ad quam breuiter dicendum est, minas eiusmodi non magis quam alia stratagemata pugnare cum Iure belli, sed recte adhiberi, & laudandas potius esse; si quidem istis armis hostium obstinatio, vt subinde fit, absque sanguine possit frangi. Sed minas deinde non flagitante extrema necessitate exsequi, & vbi victoria parta est, innoxios homines mactare, fareor, tantum abest a natiui Iuris æquitate, vt dubitem hoc seculo eiusmodi exempla inter populos non plane barbaros posse reperiri.

XXX.

Vt paucis totam de Iure belli in *subditos* hostium *Minores* doctrinam complectar: (1) Hostis qui est, hostis loco recte habetur, in quacunq; sit ætate. (2) *Minoris* inermis bona eodem modo, quo aliorum *eius* conciuum ab hoste iuste onerantur aut occupantur. (3) Ipse tamen ob virium adhuc defectum ab operis laboriosis sere liberatur, v. gr. ab aggeribus fossisque faciendis, tormentis trahendis, ligno cædendo &c. (4) si reliqui hostiles subditi capiuntur & abducantur, (5) aut in bellis delecteriis siue talionis iure nullius vitæ parcatur, nihil est, quod *Minores* ab eadem sorte eximat, quantumuis inermes. (6) *Minor* denique non habetur, qui hostium exercitum vel armis, vel militari opera vel consiliis firmat, aut nobis damna infert. Cui non magis parcitur, quam aliis hostibus armatis, sed minus

minus etiam, si nullo sacramento militari obstrictus, tamen clam vel palam in nos pugnaverit.

XXXI.

In *Principe Minore* eadem primo loco sunt repetenda Vniuersalis & Bellici Iuris fundamenta. Primo quidem Naturalem æqualis libertatis statum, cuius iuribus Principes inter se vtuntur, ignorare Minores illorumque beneficia; deinde (2) in bellis, qui nocere vult & potest, non pro Minori sed pro hoste perfecto haberi, cum non annorum numerus hic spectandus sit, sed mens astus aut maleuolentiæ in nos capax, & educatio, cuius ope ratio in illustribus plerumque solitam ætatem multum anticipat. Denique (3) Principem vt caput suæ reipublicæ & vnum cum illa corpus morale spectatum, in actibus, qui alios status aut Principes attingunt, semper haberi pro Maiore; qui sui iuris, suarumque rerum plenus sit arbiter, etiamsi omnia domi forisque ipsius nomine a Tutoribus aut ministris gerantur.

XXXII.

Non facile quisquam naturalis Iurisprudentiæ vtunque peritus, de veritate horum axiomatum dubitauerit, nisi omnia simul Vniuersalis Iuris præcepta sublato præcipuo eius & fine & fundamento, tranquillitate humani generis, velit subruere. Inprimis autem tertium & vltimum tam euidenter ex natura statuum, ex illorum æqualitate ac libertate, & denique ex maxime necessaria mutuæ quietis ac securitatis cura fluit; vt eo sublato nullus vnquam status, nulla respublica a vicino

vicino Minore tuta foret, neque quicquam valide cum republica, cuius Princeps Minor sit, posset agi. Nulla hic foret fœderum vis; nulla vel pacis ietæ, vel aliarum transactionum, quæ quidem cum non *Maiori* ineantur, fides; nullus bellorum & disceptationum modus; si Principes eorum hæredes illis rebus non obligarentur, quæ in Minori illorum ætate, illorum tamen nomine, publice cum aliis aut in alios gesta sunt. Quæ quidem doctrina nescio an vlla humano generis magis exitialis possit inueniri.

XXXIII.

Sed bonum factum, quod in tot, tantis, tamque grauibus publicis controuersis, quas e. gr. Hispania, Gallia atque Suecia sub Minorennitate Regum Caroli II. & Ludouicorum XIII. XIV. & XV. item Reginae Christianæ cum maxima Europæ parte habuerunt, & in quibus sua quisque iura non sine maxima contentione tueri adlaborauit, nemo vnquam prudens ad *Minorem* Regum ætatem prouocauerit, aut publica cautela ea propter opus esse vel verbo indigitauerit. Euidētissimo indicio, quantum omnes, qui maximas totius Europæ per vltimum hoc seculum controuersias cum gloria tractauerunt, abfuerint a futili hac, & ex Romano Iure petita causatione *Minorennitatis*, quam minorum gentium Dii nostro demum tempore excogitauerunt, vt suis Principibus saltem aliquam inde spem facerent recuperandorum olim, quæ perdiderunt, iurium aut dominiorum.

D

XXXIV

XXXIV.

Princeps itaque *Minor* domi & pupillus, in omnibus, quæ ipsi cum aliis Principibus enascuntur, disceptionibus pro *Maiori* habendus est. Personam ipsius sustinent, qui ipsius nomine reipublicæ præsent; per quos Princeps omnia videretur ipse efficere. Qui si officio non bene fungantur; id nihil ad vicinos aliosque liberos status attinet, sed ad rempublicam, Principemque, cuius in imperio sunt vicarii. Quod si in Tutoribus vel eligendis vel instruendis precatum sit, ea est culpa vel status vel familiæ Principis, nequaquam extraneorum; & incommoda, quæ inde fluunt, in illos non in hos iure merito redundant. Hoc modo Princeps *Minor* bellum infert & propellit; & quicquid armorum fortuna læti aut illæ tabilis habere potest, sustinet; vrbes capit aut perdit; prouincias addit regno suo, vel amittit; regno ipso excidit; fœdera pangit, pacem facit, & in eius tabulis subinde integris regionibus & terris, quin præcipuis iuribus suis, postulante id status sui salute, renunciat. Quæ omnia si sola ætatis lubricæ exceptione possent reuocari aut irrita fieri, actum foret de humani generis securitate, & de ipsis inprimis Principibus *Minoribus* eorumque statibus; utpote qui vicinis iure merito suspecti, & vel eo solo nomine exoffi forent, quod nihil rati neque ad pacem conseruandam, nec ad bella præuenienda aut finienda cum illis liceat pacisci.

XXXV.

His tamen susque deque habitis, sunt qui hoc vrgeant

ant vnicum: *Sine pro MINORI non habendus Princeps, qui legibus sua gentis adhuc est sub tutela, qui ipse nihil validi per se & sine tutoris auctoritate in regno suo facere potest, & quem pro tali agnoscunt, non Imperator modo, aliique Reges & Principes omnes, sed ipsi imprimis hostes?* Et quod si vel ex inimicorum confessione constet de Minore illius ætate; *quid postea obstat, quo minus privilegiis etiam ac beneficiis MINORVM debeat frui?* Hoc illud est Herculeum dissentientium argumentum, cuius robore totam hanc controuersiam confici putant; in quo tamen nullam omnino vim aduersus ea, quæ iam dicta sunt, me fateor animaduertere. Potest enim, quod sponte dedimus, Princeps domi esse pupillus, & tum a tutoribus subditisque, tum ab aliis Regibus & Principibus, quin ab ipso, quem offendit, hoste ita appellari; potest porro hoc titulo gaudere omnibus *Minoris* & pupilli beneficiis, non aduersus subditos modo & tutores suos, sed aduersus alios quoque Constat in Imperio Romano-Germanico, siquidem Germaniæ sit Princeps; vt tamen non sit habendus *Minor* in negotiis publicis, & inprimis bellicis disceptationibus, in quas ratione ditionis, quam independenter ab aliis possidet, cum alio Rege aut Principe incurrit. Quæ quidem distinctio illis, qui aduersam sententiam tuiti sunt, scriptoribus non debuisset esse vel ignota magis vel difficilis, quam qua eundem Principem mox absolutum sui Ducatus & supremum Dominum, mox autem Romani Imperii Vasallum, aut plane alius Principis Sub-Vasallum esse fatentur, & iura atque obligationes Vasalli aut

D 2

Sub-

Sub-Vasalli cum potestate iuribusque supremi & independentis Domini non pugnare, sed suo quæque respectu pulchre consistere agnoscunt.

XXXVI.

Atqui instant: *hostis ipse, etiam post cæpras inimicitias ut MINOREM eum tractauit, non ut MAIOREM, neque eum ipso, sed cum tutoribus rerumque administris negotia, quæ inciderunt, discutere voluit? Quo ergo iure mox postulauerit eundem pro Maiori habendum & a Minorum beneficiis excludendum esse?* Respondeo: Iure naturæ tam Belli quam Pacis. Recte quidem is, quem hostem sibi fecit Minor, Princeps nosse potest & fateri, eum sub tutela esse, nec ad negotia adhuc admitti; prudenter etiam nihil negotiorum cum pupillo tractat, cum adsint tutores ab ipso dudum agniti. Sed hæc omnia nihil impediunt, quo minus eundem Principem, quem in se spectatum pupillum, quin infantem etiam esse fatetur, alio respectu tamquam caput sui status & personam moralem, in qua nulla est status ætatisue variatio, & quæ Minor nunquam esse potest, ad omnia illa facienda ferendaue obligatum esse contendat, quæ ex Vniuersalis iuris dictamine læsus a lædente potest postulare.

XXXVII.

Quod ad beneficia *Minorum* attinet, supra iam fuit ostensum, ea ex Iure ciuili Statuario pendere, & præcipue *Restitucionem in integrum* Romani Iuris esse inuentum, quod naturæ legibus non repngnet quidem, ignotum tamen sit. Itaque Princeps *Minor* ab his quidem privilegiis, vbi publicis prouinciarum legibus introducta

ducta sunt, haud poterit excludi in illis negotiis, in quibus pro Minori potest haberi; scilicet, quæ ipsi cum tutoribus, cum subditis, denique cum Constatibus (siquidem Germanici imperii sit membrum) intercedunt. In quibus scilicet causis ipse & illi videntur eiusdem esse reipublicæ ciues, quibus communes scriptæ sint leges, quarum definitioni tum tutores pupilli Principis, tum Princeps ipse eiusque subditi, tum etiam alii Constatibus sunt subiecti. Verum enimvero etiam si *Principis cum suis ciuibus gesti actus eo iure, quod in illa republica receptum est, assumentur, nequaquam tamen eiusmodi Iuris Ciuilis dispositio ad extraneas traducenda est reipublicas, ut in eadem hac quæstione bene differit Strykius. e)* Hic enim nec commune est, quod utrique statui imperet, litesque vel subnascentes supprimat, vel subnatas iudicet, Caput; nec eadem Respublica, quæ tranquillitati, conseruationi & securitati vtriusque Principis, & Minoris, & ab eo læsi, vel latis legibus, vel definita minoræ ætate vel additis Tutoribus, vel constitutis in omnes casus iuris beneficiis & remediis prospiciat. Sed res agitur inter personas in statu naturali æqualis libertatis constitutas, qui cum ciuili statu non nisi ab imperitis solet confundi. Cum in ciuili statu & notæ sint cautiones, quibus in omni cum Minoribus negotio opus sit, & adsit iudex, qui pro illatis a Minore vel in Minorem iniuriis satisfactionem possit procurare. Quorum rerum nihil in naturali statu locum habet, vbi si-

D 3 bi

*) Disput. T. III. diff. X. c. 2. No. 35-37.

bi quilibet prospicere, suarum rerum curam habere, & si quam acceperit iniuriam, ipse vindicare debet.

XXXVIII.

Nec est quod porro obiiciant: *si quid incommodi durante Minori Principis aetate vicinis inferatur, id tutori Principis vel administratori, non autem ipsi Principi Minori esse tribuendum, qui ne admittatur quidem ad negotia, cuiusque iussibus, quamdiu pupillus est, nemo morem gesserit.* Recte enim hæc allegatur excusatio in rebus domesticis, & in eadem republica, aut sub iisdem legibus & iudiciis gestis; nullo autem modo in negotiis publicis, quibus alii Principes & Status præter ius fasque offenduntur. Hic enim Princeps cum populo, cui præest, vna est persona moralis, quæ bene aut male de vicinis meritorum effectus sibi debet imputare; a quocunque demum respublica administrata sit, siue a Principe ipso, siue (ipso absente, infante, imbecilli aut ægro-tante) a Tutoribus aut Administratoris.

XXXIX.

Postulat id omnino ratio, & humani generis securitas salusque, quæ in Iure belli & pacis suprema lex esse debet. Quod si enim Tutores Principis Minoris aut Ministri status quemuis vicinum aggredi possent, aut bello laceßere, nullo Principis pupilli eiusque Status periculo; quid, quæso, tali vicinia infelicius esse posset? aut quo pacto reprimeretur eiusmodi vel administratorum vel subditorum etiam audacia in exercendis contra vicinos latrociniiis rapinisue? Denique quid impediret Tutorem, data quavis occasione vicini inuadere pro-

provincias, earumque tentare occupationem? quæ si feliciter cedat, magna foret vel ipsi vel pupillo accessio; si minus, nihil inde incommodi nec Principi pupillo, nec eius populo posset enasci, si hæc iuris vniuersalis præcepta audiemus. Infinita scilicet bella ex bellissimis his, si Diis placet, Minorum priuilegiis nascitura forent; & vicini, quos natura iubet suæ tranquillitati tempestiue prospicere, non possent non omnibus niti viribus, ne quis Princeps Minorennis ad regnum admoueat; aut saltem, si a throno repelli nequeat Minor, vt satisfactio pro plena securitate ipsius populo extorqueatur: quæ rursus alia regulariter esse non posset, nisi quæ ex hac, quam asserimus, naturalis iuris dispositione iam fluit: *Principem quemuis cum populo omnem prestare debere iniuriam, quem ipse tutoris vel vicarii, qui legitime ipse nomine rebus gerendis præsumt, aliis intulerunt; a quibus Princeps vicissim rerum male gestarum rationes & penas potest exigere.*

XL.

Eo autem maior incumbit Minori Principi obligatio ex eiusmodi factis, quæ non Tutor modo, sed ipse Minor vel primus iussit, consentiente postea Tutore, vel quibus Minor, post Tutoris mandatum, suum adiecit consensum. In his enim apertissimum est, nec ignarum fuisse Minorem rei gestæ, nec eo inuito factum. Inprimis si Minor Princeps sit pubertati proximus, & eiusmodi dederit mandata, quæ ipsius ætati, animi inclinationibus, aliisque circumstantiis ita sunt conformia, vt appareat, proprio ita motu ab eo esse consti-

constitutum. Quemadmodum v. gr. Princeps 12. aut 13. annorum, qui suos vel milites vel munita oppida proximo suo cognato, in cuius aula educatur, vel cui ob benefacta omnia debet, parere iubet, iisque resistere, in quos inimicum non vno iudicio ipse prodit animum; non poterit non videri lubens & sponte sua ira iussisse; adeoque ipse esse auctor omnium incommodorum, quæ ex hoc facto vel vicinis ipsius, vel ipsi enascuntur. Etiam si Præfecti ipsius hisce iussibus tum demum obsecuti fuerint, quum simile Tutoris mandatum accesserit.

XLI.

Quod si vero ad hæc omnia adhuc post finitam tutelam accedat Principis antea Minoris silentium, ut rem a se & Tutoribus gestam sibi aliisque noxiam non reuocet, nec inuito se & non probante factam esse declarat: quodnam, quæso, euidentius esse potest argumentum, quæ Princeps Minor adhuc iusserat, non ex puerili forte imprudentia, sed ex animo deliberato & tali consilio ipsi placuisse, quod Maior factus adhuc sequitur? Porro si non tacuerit modo, postquam ipse rebus suis præesse cœpit, sed luculenter plane & solemniter modo confirmauerit infelicia sua tutorisque mandata, atque illa pro bono facto declarauerit; si denique hæc mens ipsi manserit, etiam diu postquam omnia mala, quæ ex suis factis sibi & aliis & amicis & a se læsis oriri potuerunt, ipsa re euenerant; nemo, credo, adeo lipus fuerit, qui non perspiciat, frustra hic ad lubricum Minoris consilium & rationis in puerili ætate infirmitatem recurri.

XLII.

XLII.

Tenetur itaque Princeps Minor in eiusmodi rebus facta tam tutoris quam proprio. Id quod adeo est evidens, ut ne communi quidem & civili privatorum Iure, si hoc vterentur Principes, possit liberari. Ex hoc enim, ut supra iam monuimus, repellitur a Restitutionis beneficio Minor, qui dolose se pro Maiori in hoc, de quo disceptatur, negotio gessit; qui iuramento constans animi sui consilium declaravit; nostris legibus etiam si hic actio in Tutorem de sarciendo damno ipsi salva sit; omni autem iure scripto nec actio in Tutorem nec restitutionis spes illi superat, qui Maior factus ipse solenniter negotium, ex quo damnum passus est, probaverit. Quæ omnia ad amissum in eiusmodi Principis Minoris facta conveniunt, de quibus præcedenti §. 40. & 41. dictum est. Nam & astute pro Maiori se gerit Minor, qui illi, in qua Maior esse debet, ætati proximus, & eo in statu, in quo ipse se cum Proximorum Consensu pro Maiori potuisset declarare, mandata in rebus maximi momenti absentibus militiæ suæ aut provinciarum Præfectis propria manu dare sustinet; id quod non consuevere Principes ante finitam plane tutelam facere. Et constantissimum animi sui consilium Princeps non iuramento solum, sed manu fideque sua, quæ in Principe iuramento par & æque sancta esse debet, & perpetuo hulus mentis etiam in sequente ætate habitu declarare potest. Ad quæ si iam accedat & Tutoris cum Pupillo consensus, & Pupilli, ubi Maior factus est, nova, quæ

E omnia

omnia rata habet, confirmatio; nihil omnino superest, quod lex ciuilis requirat, vt rata sint & immota, quæ cum Minoris etiam euidentissimo damno gesta sunt, negotia.

XLIII.

Erunt forte, qui contendant, recte ista, quæ diximus, se habere in Pactis, Contractibus, aliisque eiusmodi ciuilibus, quibus obligetur Princeps, aut eius status, negotiis, quæ Minoris nomine ab ipsius Tutoribus gesta sunt; nequaquam autem in bello vel cœpto, vel prolato; utpote quod Principem ipsum ad nihil obliget. Duplex itaque hic occurrit quæstio, vna: *Nullane ex bello illato nascatur inferenti obligatio?* & altero: *Sirne hæc obligatio solius, qui bellum cepit, Tutoris, vel totius, quod est Principem & Statum simul complectitur, Moralis corporis?* In vtraque nescio an quisquam partium studio non abreptus dubitare possit, & nasci omnino ex bello obligationem, & illam simul incumbere Principi & Statui, cuius nomine & viribus bellum geratur. Est enim aut iustum, quod alteri inferitur, bellum, aut iniustum. In bello iusto qui ad se suaque defendenda arma cepit, habet omnino ius se suaque tuendi, & hostem persequendi, ita tamen, vt obligatus sit statim, vbi aduersarius se satisfactorum, & ad pacem æquam atque securam inuendam paratum esse offert, bello desistere. In iniusto autem auctor iure naturali tenetur illatam a se vim atque iniuriam læso sarcire, eumque in posterum de non amplius lædendo securum præstare; læsus autem ius fasque habet a lædente plenissimam datorum damno-
rum

rum restitutionem exigere, & in talem eum statum redigere, vt in posterum nocere non possit. Hæc qui in dubium vocauerit, is eadem opera negauerit, dari Ius belli; aut asseruerit, iniuriam publicam aut atrocitium, quod belli nomine fiat, lure naturali æque ab nostri defensionem licere; aut læso fas non esse, satisfactionem postulare a lædente. Id quod vltimum ne Hobbesio quidem in mentem venit.

XLIV.

Cum itaque læsus ius potestatemque habeat, distante ita Naturæ lege, se suaque ab iniquo inuasore defendendi, & vt pro iniuria fiat satis, postulandi, & futuræ etiam securitati prospiciendi; sequitur omnino, rem publicam lædentem adhæc omnia eodem iure teneri. *Rem*, inquam, *publicam* totam, quo vocabulo hic & Principem & Populum coniungo. Neque enim ad solum inuadentem, siue priuatus is sit, siue Tutor, Ministerue Principis Minoris, remitti potest læsus Princeps vel populus; nisi Respublica, in qua est lædens, seuera priuati delinquentis punitione vel traditione se a patrata iniuria abhorrere testificetur: Sed totum Reipublicæ corpus læso reparare debet noxam, publico ipsi nomine communibusque viribus illatam. Postulat id torius humani generis tranquillitas atque securitas, vt supra iam monitum est, nec non imperiorum & naturalis status conditio. Inprimis autem Princeps Minor, cuius personam sustinet Tutor, ab hac obligatione nequaquam se potest subtrahere; cum enim ex Tutoris factis commoda expectet, necesse est, vt in-

commoda etiam ferat, & præstet in damnosis, luatque facta Tutorum publica, quæ in alias liberas gentes iniuria sunt. Non addo, hanc obligationem adhuc fortiorrem esse, quum Minor eiusmodi facta ipse quoque iussit & probavit; de his enim puto iam satis esse dictum.

XLV.

Princeps itaque Minor, si eo, quo vidimus, modo vel ipse per se, vel per Tutores Ministrosque suos hostiliter nos lædat, hostis erit, hostisque loco haberi potest & deber. Quicquid iure belli in hostis licet vel personam vel ditionem, vel bona; licebit etiam in Principem, a quo bellum nobis iniuste inferitur vel impendet, Minorem. De persona Principis ipsius non opus est prolixè differere. Potest ut hostis naturali lege capi, potest in bello occidi; & omnibus denique bellicis casibus, quibus miles vel subditus hostilis expositus est, Princeps ejusmodi Minor subicitur. Nihil hic excipit Naturæ lex, etiam si Prudentia & communes fere gentium mores Principis incolumitati parcendum esse recte suadeant; in primis autem nec veneno nec percussoribus impetenda sacrata eiusmodi capita. Qua tamen in quæstione fateor *Ius natura* non prohibere, quocunque demum modo eum tollere, a quo tibi pernicies impender. Maxime si totius belli fons & origo sit ex hoc vno capite, eoque sublato omne periculum huius & futuri temporis vno quasi ictu possit amputari. Cuiusmodi consilia Magnæ quondam Britannæ Regi Wilhelmo Reginæque Annæ de tollendo (quem vocant) Prætendente constat fuisse proposita, sed statim quoque reiecta.

Lau-

mico in nos animo esse pergit, si nostris se hostibus iungit; si denique nulla alia superest ratio, qua nobis nostræque in futurum tranquillitati tuto consulatur.

XLVII.

Quæ obiici hic solent, varia sunt, sed, nisi fallor, haud magni momenti: (1) *Non omnem actum hostilem statim iustam esse belli causam in Minorem.* Id quod lubentissime largior, si v. gr. excursio militum absque publica auctoritate in nostras terras facta, siue auxilium hostibus a priuatis absque mandato latum sit, & publice mox in eiusmodi communis tranquillitatis turbatores animaduertatur. Istud autem si negligatur, participem se facit Respublica vel Rector facinoris, quo pax læsa est, eoque ipso iustam nobis præbet belli causam, siue Minor sit Princeps, seu Maior.

XLVIII.

(2) In specie dubitari video: *Sine hostilis actus, & ob quem iuste bellum in Principem Minorem geratur, si Princeps verique amicus hostem nostrum comœatu iuuet, aut plane in suas terras aut munitiones recipiat?* Quo quidem in casu distinguendum esse videtur. Hosti enim fugienti aut dissipato adeoque non cum exercitu eunti transitum per nostras terras non prohibere, sed occasionem euadendi ipsi permittere non vetat ius naturæ; etiamsi ne hoc quidem semper sine victoris offensione fieri possit, ideoque non raro, suadente prudentia, declinetur. Eodem etiam modo innoxius transitus non semper videtur posse negari vicino, qui cum alio in bellum incidit; nec denique comœatus & frumenta: modo res vtrique

utrique belligerantium æque faciles exhibeamus. Quod si autem præbendo comiteu hostem, qui absque eo ab armis cogeretur desistere, eo consilio iuue-
mus, ut bellum possit continuare; si eodem modo ob-
fessæ urbi frumenta & alia ad sustinendam obsidionem
necessaria, aut hostibus ipsis arma & alia belli instru-
menta subministremus; si hostilem exercitum sinamus
in nostris terris castra habere, ex quibus excursiones in
amicam nobis gentem faciant; si illum ab inimicis me-
tuentem in nostra recipiamus munimenta, nostrisque
opibus firmemus; si denique nostras cum illius miscea-
mus copias, aut aliis modis alteri belligerantium in al-
terius damnum faucamus; quis neget, vicinos nostros
lædi beneficiis, quibus inimicos illorum iuamur, ad-
eoque omni iure nos pro hostium sociis habere. *Hostis*
enim est, qui facit, quod hosti placet; ut ex Agarbia Grotius
1) bene statuit.

XLIX.

Sed quid si (3) *Minor Princeps longissime absuit ab a-*
nimo nocendi aliis, cum non malo consilio suis se amicis in re
media facilem præberet; cuiusmodi innoxius transiret, aut
plane amicorum receptus in loca munita ipsi potuit videri?
Intelix omnino, si ira res se habet, eiusmodi Princeps,
cuius non solum, sed Tutoris etiam non maior est con-
silio vis aut mentis perspicacia, quam ut ignorent, quæ-
nam beneficia amicis citra aliorum iniuriam possint præ-

1) lib. III. cap. 17. §. adde cap. 1. §. 5. & confer, quæ de hac
quæstione prolixius disputat *Glassey* l. c. Cap. 2. §. 55.
seqq. p. 71. seqq.

præstari, quænam rursus cum manifesto in vicinos maleficio sint coniuncta. Sed infelicioꝝ longe vicinus, cui talis Princeps imminet, siquidem ei non liceret iniuriam in Minorem vindicare; & vel Tutoris vel Principis Minoris inconsiderantia liberaret Principem ipsum eiusque statum, quo minus damna vicinis data præstare, & de futura securitate satisfacere teneantur. Verum enim vero ob Minoris aut Tutoris imprudentiam nequaquam pati debet Princeps populusque liber & innocens, aut ea carere satisfactione, quæ omni iure pro datis damnis & iniuriis illis debetur.

L.

Non tamen negaueris, (4) *Dolendam omnino esse eiusmodi Principis Minoris fortunam.* Non infelicioꝝ equidem, duram videri & tristem ipsius sortem, & dolenda, quæ vel propria vel Tutorum imprudentia incurrunt, incommoda. Sed iniusta esse nego, & contra naturæ bellique vniuersalia iura ipsi inducta. Damnum vicino datum, illata iniuria, turbata quies, & tantum non accelerata pernicietas resarcienda sunt læso abs lædente, etiam si sit non Minor modo, sed infans Princeps. Nihil hic ad minuendum malum facit, a Minore id esse illatum, sed vniuersæ, quod & debeat & possit pro eo satisfacere. Id quod in Ciuili etiam Iure valet, quo Minor incarcerationi potest, tum ob debitum *m*), tum ob iniurias & maleficia aliis damnosa *n*); & in vtroque casu in Minores iure agi, vtpote ex Legum definitione post vndecimum

m) *Strykijs* Diff. T. I. diff. 4. c. 2. No. 6-8.

n) *Stryk.* l. c. No. 10. & 12.

decimum annum iam eiusmodi iniuriarum capaces. o)
 Quod si in priuatis valere debet iniuriis; quanto magis
 in publicis inter gentes liberas offensionibus & damnis
 obligatur Princeps Minor, quæ ipsius nomine atque viri-
 bus in alios peccata sunt, ipse luere. Sed de his supra iam
 satis dictum est.

LI.

(5) *Cessante porro periculo eiusque iusto metu cessare vo-
 lunt belli in Minorem recte etiam gesti effectus, & reddenda
 ipsi esse provincias vrbesque illi ereptas.* Sed quoniam
 Iuris naturalis capite ita præcipiatur, non liquet. Cef-
 sare quidem potest etiam durante adhuc bello aut sal-
 tem ante pacem periculum, quod a Minore nobis in-
 tendebatur, variis modis. Nostra scilicet victoria, quæ
 Minori hosti aut eius sociis nullam relinquat nobis no-
 cendi facultatem; mutato sociorum, quibus Minor se
 iunxerat, vel statu, vel in nos animo; item nouo plane Re-
 rumpublicarum inter se respectu & negotiorum syste-
 mate &c. Sed propterea non cessat obligatio lædentis
 nobis pro noxa vel data vel destinata faciendi satis, ne-
 que nostrum ius, eum, qui hostem se fecit, omni mo-
 do persequendi. In hunc nobis Iuræ naturæ omnia licent;
 quicumque demum vel Europæ incidat status, vel nego-
 tiorum mutatio. Quod si tandem periculum facto ipsi-
 us Minoris poenitentia iniuriæ ducti auertatur, atque
 ita cesset, vt de futura securitate amplius dubitandi non
 sit locus; recte naturæ etiam præceptis haberet, quam

F

ob

o) *L. Pupillam ff. lib. 50. tit. 17. de verbor. Signific. III. & L.
 Impuberem. ff. lib. 47. tit. 2. de furtis 23.*

ob causam restitutionem speraret. Sin vero nullo ipsius facto rerum status quidam sit mutatus, nequaquam autem Minoris animus; nihil omnino est, quod victorem læsum, ut erepta hosti reddat, obligare possit, aut impedire, quo minus victoriæ iure gaudeat. Prudentiæ est Politicæ, nequaquam Iuris Vniuersalis, definiri: vtrum consultius sit, Iure hoc porro vti, an præstet ab illius rigore aliquid remittere? Vtrumque Iure belli licet. Et nobis hic de illo tantum sermo est, quid hoc iure in Minorem liceat, non quid magis ex vsu sit.

LII.

Itaque (6) nec de his interpellationibus verbum addam, quibus passim inculcant: *maioris esse virtutis, conseruare Principem Minorem, quam eum terris vel omnibus vel nonnullis exuere*; aut si Minor lædens læso consanguinitate aut affinitate forte coniunctus sit, ut sunt fere omnes inter se Principes, *tum sanguini aliquid dandum esse, & condonandas iniurias ab agnato aut cognato profectus*. Pertinent enim hæ voces non ad Iusti doctrinam, ad quam hic vnice respicimus, sed ad consilia vel prudentiæ ciuilis, vel virtutis etiam. Quæ tamen nullo modo locum habent, quam primum de salute & securitate publica agitur. Nam hoc in casu non modo Naturæ ius, sed prudentiæ quoque & virtutis disciplina non permittunt tantum, sed iubent & imperant, cuiuscunque inimico siue Maiori siue Minori, siue consanguineo, siue extraneo eripere arma, terras, loco munita, potestatem, & si quid est aliud, quo nobis damnum inferre potest, & iam re ipsa intulit. Virtutis enim est, amare

amare alios, hostes etiam, (vt Stoici iam definierunt) sed nec supra nos ipsos, nec ita, vt nostra vel bonitate vel patientia ipsi salutis adeamus discrimen.

LIII.

Restat itaque vnicum de finiendo bello in *Minores* Caput: de quo paucis agendum videtur, sed ita, vt forte aliis curis hanc lineam perficiendam referuemus. Finitur bellum, vel hoste funditus deleto, (id quod huius non est disputationis) vel Pace. Hæc si cum Minore ipso aut Tutoribus Ministrisue eius ineatur, firmæ sanctæque eius debent esse conditiones, etiamsi abs Minore inita, vel metu armorumque vi extortæ sint. Si dubitetur de fide paciscentium, licebit aliorum Principum sponcionibus, aut prisco more obsidibus, aut quacunq; alia ratione sibi vtrinque prospicere, prout in Tractatibus pacis & pro re nata fuerit conuentum. Modo bellorum sit finis, communis conseruetur tranquillitas, & pactorum constet fides; nihil amplius est, quod naturæ Iura hic postulent, aut præscribant.

LIV.

Quid si autem Princeps Minor pacem respuat, negetue eam modico suo dispendio redimere? Quid si iniurias factas resarcire recuset, aut cælum potius terræ miscere velit, quam quicquam vel iuris sui vel domini læso aut in satisfactionem aut ad maiorem posthac securitatem cedere? In hoc casu Ius naturæ quouis modo iubet Minoris frangere obstinationem, eique eiusmodi extorquere pacem, quæ iusta & ad futuram vtriusque tranquillitatem accommodata sit. Id si va-

F 2

rils

riis de causis fieri nequeat; fruitur tamen victor iure victoriæ, & retinet, quæ iuste occupavit, etiam reclamante Minore. Neque enim *Pufendorfio* p), aut *Hobbesio* q), aliisque assentior, qui nullum victori ius in victos eorumque res corporales aut incorporales concedunt, nisi ex pacto cum victis; nec hos, quod capti sint, obligari victori, sed quod voluntati victoris se submiserint; nec prioris Domini ius ad res captas recuperandas extinguere, nisi per subsequens pactum omni prætensionem renunciauerit. Sed potius cum *Hornio* r), *Titio* s), atque *C. G. Schwarzio* t), statuo, ipsa victoriæ natura & lege nasci summum in victos eorumque res occupatas imperium citra ullam pactioem præcedentem. Quod si aliter se haberet, nunquam pacturi forent victi (vt recte observavit *Küchelbecker* u), neque desitura vnquam bella, sed continuis turbis expositæ essent res humanæ. Cum nunquam defuturus sit prætextus non facti veri consensus, qui novis semper bellis, defectionibus, & intestinis subinde armis obtendatur. Id quod naturali iure belli ita repugnat, vt quod maxime. Cuius finis pax iusta esse debet, & cuius

p) *Pufendorf.* de O. H. & C. L. II. cap. 16. §. 13. 14. nec non de I. N. & G. lib. IV. c. 6. §. 14. L. VII. c. 7. §. 3. L. VIII. c. 6. §. 20.

q) *Leviathan.* c. 20.

r) *Hornius* de Ciuitate, lib. II.

s) *Lauterbach.* Obs. 1431. nec non ad *Pufendorf.* de O. H. & C. L. II. c. 10. §. 2.

t) *Disp.* de iure victoris in res deuictorum incorporales §. 18.
u) ad *Hornium* de Ciuit. l. c.

cuius id adferunt præcepta, fatente alibi *Pufendorfio* m), *ut is, qui cum altero in bellum descendit, quem ipse antea laeserat, cui & æquam satisfactionem dare renuit, omnes suas fortunas aleæ Martis exponat, sic ut iam in antecessum TACITE CONSENSERIT in quamcunque conditionem, quam euentus belli ipsi sit assignaturus.* Quod pactum tacitum non nisi pro conuictione habeo de naturali hac belli lege, cuius non possit non esse conscius, quisquis in bellum descendit, cuiusque dictamine nemo ad arma transeat, nisi quemcunque belli euentum illi, in qua ante bellum fuit, conditioni præferendum esse, re bene pensitata secum constituerit. Alio enim modo tacitam hic inter inimicos conuentionem nemo facile finxerit, longe autem minus probauerit, ficto eiusmodi pacto tacito vim inesse obligandi; nisi nobiscum iuri victoriæ naturali hanc tribuat efficaciam, ea, quæ in bello capta aut occupata sunt, etiam non consentiente priori domino, retinendi vel in satisfactionem iniuriæ iam datæ, vel in cautionem de futura securitate.

LV.

His itaque tum belli tum victoriæ iuribus recte fruitur victor in bello legitimo, quantumuis obstrepente aduersario etiam *Minore*. Qui si obfirmato plane animo omnia, quæ victor occupauit, reclamer; nihil agit, quod vel sibi ius addat, vel victori detrahat, nisi quod huic subinde necessitatem imponat vterioris etiam belli, & persequendi tam diu obstinati hostis, donec manus det, pacique iustæ & securæ subscribat. Quod si bellum etiam

ante

*) de O. H. & C. L. II. c. 10. §. 2.

ante pacem in frustra reluctantem inimicum suspendere suadeat prudentia, aut miseratio hostium; nihil ex naturæ Lege superest aliud, quam ut victor ipse suæ consulat securitati & satisfactioni, & ea, quæ hunc in finem ex occupatis hostium bonis, terris & dominiis sibi retinere necessum habuerit, propriis defendat munitaque viribus, aut aliorum quoque vicinorum Principum simul tueatur guarantiis, quorum interest publicam conferuare tranquillitatem. Quam si Princeps Minor data deinde quacunque occasione vi armisque inturbet; tum non modo prius illud & sopitum, sed nouum etiam in nos nostrosque fœderatos mouet bellum, pro quo nouam debet satisfactionem. Tum enim (ut Lycortæ Achæorum Prætoris ad Appium Romanorum Legatum verbis x) finiam) *pro securitate nostra & fœderatorum iustum piūque bellum suscipimus, quod cum alii laudent, reprehendere ne hostes quidem possint, Diū quoque ipsi comprobauerint; quoniam modo ea, quæ iure belli acta sunt, in discipulationem venient?*

F I N I S.

x) *Liuius* lib. XXXIX. c. 36.

Kopenhagen, Diss., 1680-1790

ULB Halle
004 165 500

3

f

56.

DISSERTATIO IVRIS PVBLICI VNIVERSALIS
DE
EO QVOD
IVRE BELLI
LICET
IN MINORES,

Vom
Recht des Krieges gegen die Minderjährige;

Quam
Ex præscripto foundationis Regiæ
Benigno rotius Senatus Academici Examine subiicit
ANDREAS HOIER,
Iuris Vniuersalis atque Publici P. P. O.

Defendente
LVDOVICO DE HEMMER,

LL. AA. Magistro & Reg. Comm. Decano,
Ad D. Aug. c13 Iccc xxxv.
In Auditorio Superiori. Horis a. m. solitis.

HAFNIAE,
Typis Regiæ Majestatis & Vniuersit. Typograph. Ioh. Georg. Höpfneri.